Vandstedhus

- I dag lærte jeg nyt!

Poul Dahl. Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

Kurt Kristensen, der er pensioneret smed fra Aalborg Portland, og jeg går i motionscenter sammen på Aalborg Portland. En dag talte vi om Grindsted og Kurt fortalte, at han havde boet i byen som barn og ung. Vi aftalte, at køre en tur til Grindsted og omegn for at se, hvor Kurt havde boet.

Søndag den 15. september kørte vi "Gennem Bakkerne" til Vandstedvej, her parkerede vi og vandrede ad vejen mod øst til "Vandstedet".

Kurt fortalte, at han i 1959 som fireårig sammen med sin far og mor og søskende flyttede ind i et træhus, der lå umiddelbart vest for det "Vandstedhus", som brændte en aprildag i 1957[i]. Huset lå lige syd for Vandstedvej ved en markvej, der løb mod syd, et par hundrede meter vest for "Ekko"; her boede tidligere Gartner-Karl og han moder, Karoline Nielsen. I Kurts tid blev det beboet af et ældre ægtepar Bette Søren og Jane, som Kurt og hans søskende holdt af at besøge.
"Vandstedhus" var en tidligere landbrugs-ejendom, som Horsens-Hammer Kommune brugte til husvildebolig.

Det var her, jeg for alvor lærte nyt! For Kurt fortalte, at de boede i et træhus med halv kælder. Huset var 11,1 meter lang. Heraf var kælderen 2 meter lang. Huset var 5,9 meter bredt. Der var døråbning mod øst og mod syd. Huset var inddelt med soveværelse, stue og køkken. Vand og elektricitet var ikke indlagt.

Der var en almindelig vandpumpe et stykke fra huset, på den anden side af markvejen. Denne pumpe har sandsynligvis også leveret vand til det tidligere Vandstedhus.
Umiddelbart sydøst for pumpen lå en sø, fortalte Kurt, her kom storken hvert år og fouragerede, og her kunne vi lege, selvom vi ikke måtte!

Umiddelbart nord for beboelseshuset var et vaskehus på 4,40 meter gange 3 meter.

Det nye var for mig, at der var blevet bygget et træhus efter, at Vandstedhus var brændt og husvildelejlighederne var flyttet til "Fredensdal", Møgelmosevej 11. Det har jeg ikke tidligere hørt nogen fortælle. Blot at fundamentsresterne var fra det tidligere Vandstedhus' udhuse. Heldigvis kan man blive klogere!

Træhus og vaskehus findes ikke mere, kun sokler! Hvem byggede det og hvornår forsvandt det?
I 1942 købte Horsens-Hammer Kommune grund og bygninger til det oprindelige landbrug "Vandstedhus". Kommunen etablerede husvildeboliger i bygningerne. Ved en grim ulykke brændte "Vandstedhus" en aprildag i 1957, et barn omkom i flammerne. Beboerne blev flyttet til "Fredensdal" ved Uggerhalne.

Horsens-Hammer Kommune solgte efteråret 1957 matriklen til direktør Aage L. Rytter[ii], med en tinglyst ret til at have husvildebarak der[iii]. Så tesen er, at det var kommunen, der opførte træhus og vaskehus som husvildebarak.

Men hvornår forsvandt vaskehus og bolig, er der nogen af læserne, der kan hjælpe?

Skitse over området ved Vandstedvej, hvor husvildebarakken lå.

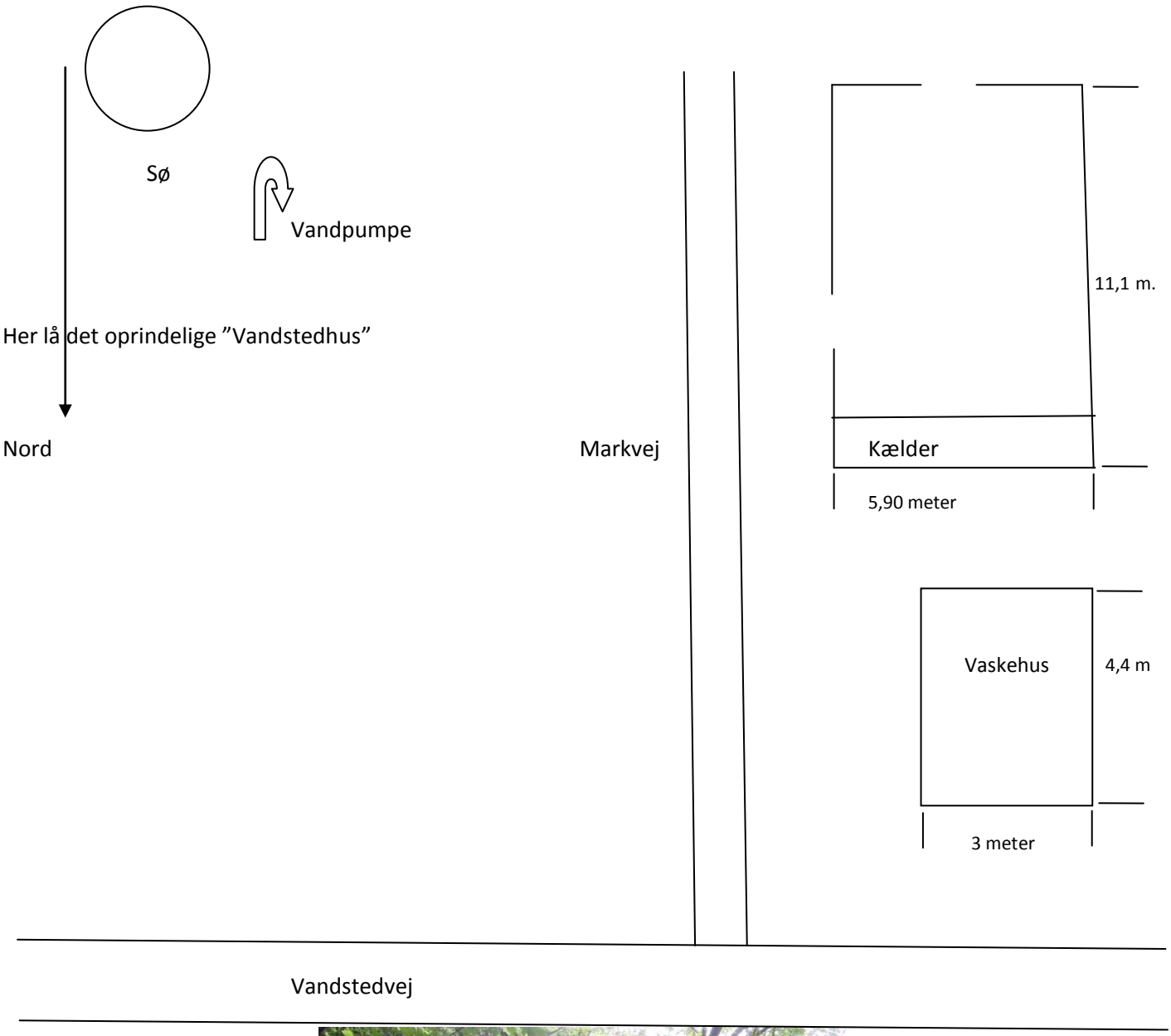

Søen som Kurt og hans søskende kunne sejle på – det kan man ikke mere!

5. januar 1980

Poul Dahl

Indgang til vaskehuset

Gulvrester i vaskehus

Vaskehusets fundamenter

Beboelsen set mod sydøst

Kælder

Kælder

I 1964 flyttede Kurt og resten af familien ind til Grindsted by. Kurt og jeg kørte fra Vandsted til Grindsted for at se, hvor familien slog sig ned. De flyttede ind i "Hellebohuset", Espelunden 10. Huset ligger over for "Nørgaard" og Missionshuset. Her boede de frem til 1974. Det var oprindeligt et fodermesterhus, som tilhørte Marius Ravn på "Nørgaard". Kurt var tidligere begyndt i Grindsted Skole, nu blev afstanden voldsomt forkortet. En spytklat og tre

englehop så var Kurt og hans søskende i skole hos lærerne Petersen, V. Damgren og lærerinde Cecilie Nielsen, sidstnævnte holdt Kurt meget af.

Skolefoto fra Grindsted Skole. Kurt står som nummer to til venstre efter lærer Petersen.

6. og 7. klasse foregik i Vodskov Skole og fritiden hos et udvalg af de lokale landmænd, bl.a. på Østergaard hos Elmer Østergaard og hos Kræn Jørgen i Brusholt.

Fra Grindsted kørte vi til Uggerhalne. Her burde vi jo nok være begyndt, for det var faktisk her, familiens ophold i Vendsyssel begyndte. De kom hertil fra Skibsted i Himmerland. Kurt boede to år af sit liv i det høje, firkantede hus med høj kælder, Grindstedvej 17. Familien boede her i en trang kælderlejlighed, men det var vi vant til, fortæller Kurt og det blev ikke bedre i Vandsted, her boede vi 7 personer i det lille træhus!

I 1974 flyttede Kurt hjemmefra, til Göteborg for at arbejde på Volvo på Torslanda. Han kom tilbage til Danmark og flyttede ind i kælderen hos Knud Skindbjerg på Tranevej i 1977.

Fakta

Kurt fortalte, at hans mor og far hed Gunnar og Dora Kristensen. Gunnar arbejdede oprindeligt ved landbruget, så familien flyttede meget. På et tidspunkt holdt han op med at arbejde ved landbruget og kom til Spæncom i Svenstrup. Der var 7 børn i familien, Kurt var i midten.

Kurt er pensioneret fra Aalborg Portland og bor i Stae sammen med sin hustru.

---

[i] Læs i Poul Dahl og Dan Ole Faaborg: FØR OG NU. Forretninger, huse og gårde i Grindsted og Uggerhalne – i foto og tekst. BoD 2020.
Læs også Poul Dahls artikel i Horsens-Hammer Årbog 2024 og 2018.

[ii] Aage L. Rytter var minister for handel, industri og søfart i regeringen Erik Eriksen fra 13. september 1951 til 30. september 1953.

[iii] Tinglysningen blev ophævet 30. september 1967.